

Quan niệm THẨM MỸ GIAN theo KINH PHÁP HOA

HT.Thích Trí Quảng

Thẩm mỹ gian là tác nhân chi phối sự hình thành và sự tiến hóa của văn vật trong vũ trụ. Khái niệm này hàm

Khi Đức Phật thành đạo ở Bồ Đề Đạo Tràng, với tuệ giác, Ngài thọ dụng sự tiện nghi và sự biến đổi của văn pháp trong vũ trụ, nhưng hầu như Đức Phật ít đề cập đến sự khải lộ của sự sống trên trái đất này, hay những vấn đề liên quan đến thẩm mỹ gian. Ngài thọ dụng đồ ăn ví dụ ngỗng bị trúng mũi tên đức thì phải cần thiết và cấp bách của sự sống hơn hẳn là lo tìm hiểu những việc cao siêu khác.

Trong Phật giáo Nguyên thủy cũng như trong các kinh điển Đức Phật đã đề cập đến những khái

niệm và thời gian chỉ hiện hữu đối với tâm thức của phàm nhân còn bỏ chi phí bởi vọng kiến, phân biệt. Và tiến xa hơn nữa, các bộ kinh luận của Phật giáo Đại thừa như kinh *Hoa Nghiêm*, hay kinh

Đi Bát Nhã

đã nói lên sự dung thông của ba thời quá khứ, hiện tại và vị lai, vì có chung một đặc tính là vô thường. Vì vậy, với tri thức rốt ráo hợp của con người, lại thêm vô minh vọng kiến ngăn che, thì hàng phàm phu không thể nào biết được sự khởi đầu cho đến sự kết thúc của dòng thời gian, một sự biến đổi kéo dài từ vô thời đến vô chung, mà chỉ có bậc Đại trí Thế Tôn mới thấu hiểu được.

Ngoài ra, tùy theo chánh báo của mỗi loài chúng sinh mà thời gian thay đổi khác nhau, thí dụ như một kiếp của loài Ta bà của Đức Phật Thích Ca bằng một ngày một đêm của loài Cờ của Đức Phật Di Đà, một kiếp của loài Cờ của loài bằng một ngày một đêm của loài Ca Sa Tràng của Đức Phật Kim Cang Kiên. Trong kinh cũng nói rõ, chỉ Phật hàng hū trong nhāng cānh giāi, không bỏ chi phí bởi thời gian và không gian, vì nơi đó thời gian là vô tận và không gian là vô cùng.

Ngài Long Thụ trong Trung Luận đã khẳng định rằng thời gian không thể có và là vô thường. Luận sự Vô Trùng trong *A Tỳ Đạt Ma Tỳ Luận* lý giải rằng: “Thời gian là tên gọi chung cho sự tiếp nối của các sự kiện và quā”.

Riêng trong kinh *Pháp Hoa*, thời gian đã được diễn tả một cách sâu sắc trong các phẩm của kinh. Thời vậy, ngay trong phẩm Phóng quang tiến thoái, Đức Phật đã khẳng định về pháp khó hiểu ít có là thời như thời, qua đó, nhân quả được kiến giải rõ ràng giúp chúng ta có thể nhìn chân rằng khái niệm thời gian là sự tiếp nối của các sự kiện một cách liên tục và hành theo quy luật “Thời như thời”. Tất cả các pháp đều chịu sự tác động của quy trình trôi qua trôi ngược thay đổi khác nhau là như thời trôi, như thời tạnh, như thời thối, như thời lạc, như thời tác, như thời nhân, như thời duyên, như thời quả, như thời báo, như thời biến một cách u cánh. Đó có thể được coi như là nền tảng cho sự nhận thức về thời gian theo quan điểm của kinh

Pháp Hoa

. Và thời hiện sự thông suốt và sự diễn tiến của thế như thời, Đức Phật đã phóng quang cho chúng hội thấy cuộc đời của Ngài từ vô thời kiếp đến khi thành Phật, Ngài đã biết tất cả tài sản, thân mạng, hoặc thiện dữ, giáo hóa chúng sinh khắp mọi phương (Phẩm Tựa thế như thời).

Nếu phân biệt theo tri thức bình thường của thế nhân, thì thời gian là những quy định mà con người đã đặt ra một cách cụ thể như ngày giờ, năm tháng. Nhưng thời gian trong kinh *Pháp Hoa*, một bộ kinh quan trọng diễn tả ý nghĩa của sự tiếp nối Đại thừa, thì không hạn cuộc trong vòng năm tháng của sự phân biệt theo trí phàm nhân. Vì vậy, trong phẩm Tựa thế như thời, một đầu bộ

kinh đã giới thiệu cho chúng ta thời gian mà Đức Phật và hội chúng thâm nhập thời gian Pháp Hoa như sau: “Bồ tát giới Đức Phật Như Lai Nguyện Đăng Minh từ trong chánh định mà dậy, vì Di Đà Quang Bồ tát nói kinh Đại thừa tên

Đi Đà Pháp Liên Hoa Giáo Bồ tát Pháp Phật Sở Hộ Niệm

, trải qua 60 tỉ u ki p chơn nguyên rồi chấm dứt. Lúc bấy giờ, trong hội chúng nghe pháp cũng ngừng một chỗ đến 60 tỉ u ki p, thân tâm đều không lay động, nghe Đức Phật nói pháp cho như là trong khoảnh khắc ăn”.

1 tỉ u ki p = 16.798.000 năm mà chúng hội thấy như khoảnh khắc ăn. Vậy thời gian này phải hiểu như thế nào? Bồ tát kinh *Pháp Hoa* mà Đức Phật Như Lai Nguyện Đăng Minh nói lâu đến hơn 16 tỉ u năm, chắc chắn không phải là bồ tát bình thường bằng giới nguyện mạt đề và càng không phải là Phật nói bằng ngôn ngữ con người. Thời gian diễn ra thời gian Pháp Hoa đó phải được hiểu đúng bằng một bậc trí đã vượt khỏi vòng sanh diệt của luân hồi, nghĩa là vượt ngoài sự ràng buộc của thời gian. Và chúng hội thâm nhập vào thời gian Pháp Hoa cũng như thời gian hơn 16 tỉ u năm đó như khoảnh khắc ăn. Di Đà này thời gian là vì di Đà khi hành giới Pháp Hoa được an trú trong di Đà của cõi Phật, nên cũng vượt ngoài sự chi phối của căn trần thế tục, của họ lệ thời gian. Thời gian nghĩ, đây là cảnh giới niệm ngoài vòng phân biệt của hành giới hội đồng duyên tham dự hội Pháp Hoa mà người ngoài cuộc làm bàn cũng khó nói cho chính xác.

Trong kinh *Pháp Hoa*, Đức Phật thuyết được mọi diễn biến của muôn sự muôn vật theo thời gian, đó là cái thời gian siêu thời gian, Phật thuyết sự thật quá khứ đến vị lai của mọi người và tất cả các pháp, không phải pháp, Ngài mới thuyết được. Không còn gì mà Phật không am tường, dù là vi tế như hạt lâu xa nhỏ, gọi là bốn mặt của cánh. Vì vậy, bằng tuệ giác của bậc Đại trí, Đức Phật đã thuyết ký cho Xá Lợi Phất: “Ông đến đời vị lai quá vô lượng vô biên bất khả tính không kể, cúng dường bao nhiêu nghìn muôn Phật, phụng trì Chánh pháp, dạy dỗ tu hành của Bồ tát, sẽ thành Phật hiểu là Hoa Quang Như Lai, cúng dường, Chánh biến tri, Minh hạnh túc, Thế gian giới, Vô thượng sĩ, Di Đà ngai trang nghiêm, Thiên nhân số Phật Thế Tôn” (Phẩm Thí dụ thứ 3). Ngoài ra, Đức Phật cũng thuyết ký cho Ca Diếp, Tu Bồ Đề, Ca Chiên Diên, Mục Kiền Liên, Phú Lâu Na, A Nan, La Hưu La và 2.000 vị hữu học. (Phẩm thời 6 và thời 8).

Qua phẩm thuyết ký của Đức Phật cho các vị Thanh văn, chúng ta nhận thấy điểm nổi bật đây là tất cả các vị đến đây đều phải trải qua vô lượng kiếp tu hành Bồ tát như phụng thờ, cúng dường, cung kính, tôn trọng người khen nghìn muôn Phật, xây dựng tháp miếu, phụng trì Chánh pháp, diễn nói vô lượng pháp của các Đức Phật, thọ dụng tu hành thanh tịnh, v.v... cho đến thành tựu viên mãn hạnh Bồ tát, mới thành Phật, nếu chỉ tu trong vài chục năm theo hình thức thì quả thật còn xa, nói chỉ đến Phật quả.

Phải trải qua vô lượng kiếp phát huy trí giác và đởo hèn nh, đi u đó nh m nh c nh hành gi Pháp Hoa phải n l c, tinh c n th c hi n B t t h nh trong t ng phút giây hi n t i, tinh t n và tinh t n không gián đ n trên con đ ng Ph t đ o cho đ n vô s kiếp; đó là đi u r t quan tr ng theo tinh th n Pháp Hoa. Vì c t n đ ng giá tr c a th i kh c hi n t i cũng đã đ c Ph t d y trong kinh *Trung B III* r ng, không nên truy tìm quá kh vì quá kh thì đã qua, cũng ch ng nên c m v t ng lai vì t ng lai thì ch a đ n, ch có hi n t i là phút giây quý báu đích th c giúp cho s phát huy đ o h nh c a m i ng i.

Th t v y, n u th i kh c hi n t i đ c s đ ng có ý nghĩa, l i l c cho vi c t n tu B t t đ o, thì nó s tr thành hành trang quý báu dành đ m đ c vào kho t l ng quá kh khi th i gian hi n t i qua đi và v i n n t ng là quá kh t t đ p nh v y, cùng v i nh p b c hi n t i t p theo đúng Chánh pháp thì ch c ch n s m ra m t chân tr i t ng lai t i sáng cho hành gi . Th i gian quá kh, hi n t i và v lai theo Pháp Hoa c nh v y mà thông su t m t cách sâu s c và t t đ p.

B t t theo kinh *Pháp Hoa* y sinh m ng t ng t c làm chính y u, nghĩa là th i gian th m ng c a Báo thân B t t không ph i đ c tính trong th i gian h u h n c a phàm nhân là vài ch c năm, hay trong m t đ i ng i. Th m ng c a Báo thân B t t trên l trình t n tu B t t đ o cho đ n ngày thành Ph t đ c coi là siêu th i gian, mà kinh th ng di n t là tr i qua vô l ng vô s kiếp. Th t v y, c m i m t đ i, B t t tu t o đ c m t s công đ c, thành t u đ c m t ph n Báo thân. Đ n khi ch m đ t thân hi n đ i, B t t tái sinh thì sinh m ng c a Báo thân B t t l i đ c t p n i trong đ i k t p và thăng t n h n, c nh v y mà B t t Pháp Hoa luôn đ n thân vào th gi i Ta bà đ t p t c hành trình th ng c u Ph t đ o h hóa chúng sinh c a mình, đó là sinh m ng t ng t c c a Báo thân B t t, b t k th i gian dài hay ng n, hay nói đúng h n, B t t không b ràng bu c b i s h n cu c c a th i gian, mà B t t ch chuyên tâm tinh c n phát huy B t t h nh cho mình và cho m i ng i trong t ng sát na tâm, đ th ng t n đ n m c tiêu là thành t u viên mãn Báo thân và đ t đ c qu v Vô th ng Chánh đ ng Chánh giác. Nh v y, th i gian hành B t t đ o c a B t t Pháp Hoa là vô cùng và có giá tr siêu vi t đ i v i nh ng b c xu t tr n th ng sĩ, t t i an nhiên ra vào cõi Ta bà ngũ tr c mà quy l t vô th ng không lay đ ng đ c m t m y tâm c a các Ngài.

Trên dòng sinh m nh t ng t c, B t t tu t o công đ c theo t ng b c chân đi trong th i gian vô t n nh v y, còn Đ c Ph t đ i v i th i gian thì nh th nào? Trong ph m Nh Lai th l ng th 16, kinh *Pháp Hoa*, Đ c Ph t xác đ nh r ng Ngài thành Ph t t ngũ bách c tr n đi m cho đ n nay v n th gi i Ta bà thuy t pháp giáo hóa ch a t ng ng ng ngh , nh ng có ng i th y Ph t, có ng i không th y. Vì th ng chúng sinh nghi p c u n ng không th y Ph t, sanh tâm buồn lung kiêu m n, Ph t dùng ph ng t n nói có Ph t ra đ i và Ph t Ni t bàn.

Tuy sở c thân Phật vắng bóng trên cuộc đời, nhưng Pháp thân Ngài vẫn thường trú hằng hà u. Thế tất vậy, nhưng lợi ích dầy cao quý và cuộc sống phàm hạnh thanh tịnh của Ngài, uy đức của Ngài vẫn còn là kim châm soi đường dẫn dắt cho hàng đệ tử trên khắp năm châu. Đối với Pháp thân Phật vĩnh hằng bất tận thời gian thì Thế gian Tịch Quang mãi mãi là điếm nong tằm an bình cho nhân loại trải qua hơn 2.600 năm, thì thế gian trở thành vô nghĩa. Và bước theo dấu chân Phật, nhưng hành gì Pháp Hoa luôn sống tỉnh giác trong từng phút giây hiện tại để soi sáng của Phật huân nuôi lớn Báo thân và Pháp thân của chính mình, góp phần làm vắng mặt thêm cho sự trống rỗng tẻ nhạt của mạng mạng Phật pháp trên cõi nhân gian này.

Theo Giác Ngộ

(NGUYỄN T SAN S 188)